

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie polityki regionalnej jako czynnika przyczyniającego się do inteligentnego rozwoju w ramach strategii „Europa 2020”

COM(2010) 553 wersja ostateczna

(2011/C 318/13)

Sprawozdawca: **Carmelo CEDRONE**

Dnia 20 października 2010 r. Komisja, działając na podstawie art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie polityki regionalnej jako czynnika przyczyniającego się do inteligentnego rozwoju w ramach strategii „Europa 2020”

COM(2010) 553 wersja ostateczna.

Sekcja ds. Unii Gospodarczej i Walutowej oraz Spójności Gospodarczej i Społecznej, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 24 czerwca 2011 r.

Na 473. sesji plenarnej w dniach 13–14 lipca 2011 r. (posiedzenie z 14 lipca) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 114 do 6 – 9 osób wstrzymało się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wnioski

1.1 Komitet zgadza się, że w ramach strategii „Europa 2020” UE potrzebuje inteligentnego wzrostu, by sprostać obecnym i przyszłym wyzwaniom. W sporej części UE występują nie tylko problemy związane z powolnym wzrostem oraz brakiem badań, rozwoju i innowacji, lecz również inne trudności, takie jak wysoka stopa bezrobocia, zwłaszcza wśród młodych ludzi, problemy społeczne, ubóstwo i integracja, przedwczesne kończenie szkoły bez wiedzy niezbędnej do znalezienia zatrudnienia, wyzwania demograficzne i ograniczenia budżetowe.

1.2 Polityka spójności powstała z myślą o obronie europejskiego modelu społecznego, w którym wolna konkurencja i społeczna gospodarka rynkowa idą w parze z celami dotyczącymi solidarności i wspierania konkretnych priorytetów rozwoju gospodarczego, społecznego i terytorialnego, jak określono w art. 174 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

1.3 Komitet zgadza się – tak jak stwierdził komisarz europejski Johannes Hahn⁽¹⁾ – że polityka regionalna jest kluczowym instrumentem wdrażania strategii „Europa 2020”, ponieważ pomyślna realizacja jej celów będzie w dużej mierze zależeć od decyzji podejmowanych na szczeblu lokalnym i regionalnym.

1.4 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) uważa, że jednym z najważniejszych celów polityki spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej – i do tego powinna odnosić się Komisja, kiedy mówi o inteligentnym rozwoju w kontekście strategii „Europa 2020”⁽²⁾ – powinno pozostać wspieranie harmonijnego rozwoju całej Unii, zwłaszcza poprzez zmniejszanie dysproporcji w poziomach rozwoju różnych regionów w celu pełnego zintegrowania się z obszarem wspólnotowym.

1.5 EKES z zadowoleniem przyjmuje i docenia zamiar Komisji, by promować „innowacje we wszystkich regionach”, nie rozpraszając zasobów, „zapewniając przy tym komplementarność pomiędzy unijnym, krajowym i regionalnym wsparciem dla innowacji, badań i rozwoju”, jednak jest zdania, że wskazane byłoby finansowanie badań ze wszystkich innych funduszy, a nie tylko z funduszy polityki spójności.

1.6 Komunikat Komisji pt. „Polityka regionalna jako czynnik przyczyniający się do inteligentnego rozwoju w ramach strategii »Europa 2020« ” powinien być postrzegany jako uzupełnienie inicjatywy pilotażowej „Unia innowacji” oraz jako postulat rozpoczęcia procesu przyspieszenia inwestycji w innowacje, tak by nie czekać na przyszły okres finansowy, w którym strategia „Europa 2020” będzie miała niewątpliwie pierwszoplanowe znaczenie z punktu widzenia wykorzystania Funduszu Spójności⁽³⁾.

1.7 EEKS wyraża zaniepokojenie, że polityka spójności może ulec fragmentaryzacji i zostać oderwana od jej pierwotnych celów polegających na finansowaniu – za pomocą polityki sektorowej – korygowania dysproporcji regionalnych, które to cele potwierdzono również w traktacie lizbońskim. Należy uniknąć sytuacji, w której takie podejście nie uwzględniałoby wyzwań, potrzeb i potencjału, tzn. punktów wyjścia poszczególnych regionów i państw członkowskich, co mogłoby przynieść szkodę spójności, nie tylko społecznej, gospodarczej i terytorialnej, lecz przede wszystkim politycznej i kulturowej.

1.8 EKES ocenia, że proponowana przez Komisję polityka wspierania badań i innowacji ma kapitalne znaczenie, zaznacza jednak, że dziedziny te wymagają, by ze szczególną uwagą potraktować specyfikę terytorialną. Innowacja dotycząca

⁽¹⁾ Słowa te padły w styczniu, gdy komisarz oznajmił wydanie komunikatu pt. „Wkład polityki regionalnej w zrównoważony wzrost w ramach strategii »Europa 2020« ”, przy czym wzrost ten należy również postrzegać jako „inteligentny”.

⁽²⁾ COM(2010) 553 wersja ostateczna.

⁽³⁾ Tamże.

procesu produkcyjnego może być efektem działalności badawczej prowadzonej na innych obszarach i przez inne podmioty niż te, w przypadku których znajdzie ona zastosowanie; należy zatem zwrócić uwagę również na takie kwestie, jak możliwość przenoszenia i powielania innowacji oraz ich rozpowszechnianie na poziomie terytorialnym. Niemniej jednak na pozytywną ocenę zasługuje próba stworzenia synergii między polityką spójności a innymi strategiami politycznymi UE oraz poprawy wykorzystania EFRR.

1.9 EKES jest zdania, że – jak stwierdza się w komunikacie – proces realizacji celu dotyczącego inteligentnego rozwoju powinien mieć wymiar terytorialny, uwzględniający konkretne potrzeby sektorów, okręgów, metaokręgów i makroregionów, powiązany z istniejącymi już lub tworzonymi ośrodkami badawczymi i uczelniami wyższymi oraz z przedsiębiorstwami lokalnymi i sieciami łączności, które mogą umożliwić zakorzenienie i rozwój tego procesu w terenie, sprzyjając specjalizacji i zarządzaniu regionalnemu.

1.10 EKES uważa ponadto, że zagadnienie polityki spójności i strategii „Europa 2020” powinno zostać podjęte na specjalnym posiedzeniu Rady Europejskiej; nie można doprowadzić do tego, by polityka spójności z kluczowej strategii UE stała się „ubogą krewną”, ani zakładać, że sama mogłaby ona nadawać impuls strategii „Europa 2020”.

1.11 Ogłoszenia omawianej propozycji przez Komisję nie należy traktować jako okazji do tego, by rozdawać środki przypadkowo i każdemu bez różnicy, a więc także regionom zamożnym, zapewniając o szlachetnym celu, lecz raczej jako szansę poszukiwania konwergencji między regionami w celu potwierdzenia – za pomocą wspólnych wskaźników – europejskiej idei spójności w pełnym tego słowa znaczeniu.

1.12 Należy także zdecydowanie zagwarantować, by wszystkie państwa członkowskie mogły uczestniczyć w różnych programach UE, oraz wspierać tworzenie synergii między różnymi programami wspólnotowymi poprzez upraszczanie procedur i usuwanie przeszkód istniejących między różnymi dyrekcjami generalnymi, jak również między Komisją jako całością, państwami członkowskimi i regionami, mając świadomość, że administracja służy obywatelom, przedsiębiorstwom, społecznościom, którym należy uprościć życie, nie zaś na odwrót.

1.13 Zdaniem Komitetu Komisja słusznie proponuje szerokie ujęcie kwestii innowacji, nie ograniczając się do technicznych czy technologicznych kwestii. Jednakże Komitet wolałby, żeby Komisja w większym stopniu zwracała uwagę na praktyczne możliwości skorzystania przez różne podmioty z programów innowacji. Na przykład MŚP mogłyby korzystać z programów innowacji, a jednak tylko nieliczne z nich prowadzą badania naukowe. Wiele MŚP w istocie wykazuje się innowacyjnością, lecz nie wykorzystuje dostępnych im możliwości uzyskiwania funduszy z programów UE, choć takie wsparcie byłoby dla nich bardzo korzystne. Należy ułatwić dostęp do kapitału podwyższonego ryzyka; w tym względzie wskazane byłoby wzmocnienie programu Jeremie, jakkolwiek wykorzystanie tego instrumentu nie powinno być obowiązkowe, a państwa członkowskie

powinny mieć możliwość podejmowania decyzji co do zastosowania dotacji, pożyczek lub też połączenia obu tych form, a także możliwość wyboru zakresu tematycznego ich zastosowania. Ponadto w dziedzinie tej należy dokonać uproszczenia.

1.14 W związku z tym strategię innowacji mogłyby pożytecznie uzupełniać nowe formy „skutecznego partnerstwa” – PLATFORMA KONSENSUSU, z udziałem i przy wsparciu wszystkich zainteresowanych podmiotów, publicznych i prywatnych, w tym także banków, oparte na prostych, jasnych i skutecznych zasadach, które pozwalałyby monitorować projekty przez cały okres ich trwania oraz określać terminy, kompetencje i ewentualne kary.

1.15 EKES jest ponadto zdania, że należałoby odwrócić obecne podejście Komisji, która bardziej zajmuje się formalną stroną programów niż ich zawartością, a zwłaszcza osiąganymi wynikami, będącymi przecież głównym celem, do którego trzeba dążyć.

1.15.1 Wskazane byłoby natomiast równoległe i uzgodnione wspieranie – na podstawie analiz terytorialnych – dwóch przeciwległych biegunów, tj. z jednej strony – procesu nadrobienia opóźnień, z drugiej – innowacji.

1.16 EKES ubolewa nad rażącymi nierównościami nie tylko między regionami UE, lecz także wewnątrz poszczególnych państw. Istnieją one również w dziedzinie badań, rozwoju i innowacji, co uwydatnia potrzebę wzmocnienia polityki spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej do 2020 r.

1.17 Komitet zwraca też uwagę, iż państwa członkowskie muszą sprostać rosnącej konkurencji ze strony krajów nowo uprzemysłowionych, w których również dokonuje się gwałtowny wzrost w dziedzinie badań, rozwoju i innowacji i które już przodują, szczególnie w sektorze zaawansowanych technologii.

1.18 Dlatego Komitet z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja skupiła się na tych problemach i uwzględniła politykę regionalną w swojej inicjatywie „Unia innowacji” (w ramach strategii „Europa 2020”) i w komunikacie w sprawie inteligentnego rozwoju, ponieważ zmiany dokonują się właśnie dzięki decentralizacji. Nie jest to jednak możliwe bez pomocy ani bez zapewnienia jednolitego wsparcia i takiej samej polityki.

1.19 EKES zgadza się, że należy wykorzystać różnice między regionami i że wymaga to całkiem nowych form współpracy i zaangażowania wszystkich podmiotów na płaszczyźnie krajowej, regionalnej i lokalnej.

1.20 EKES uważa, że większy nacisk na innowacyjne miejsca pracy jest zgodny z polityką inteligentnego wzrostu i rozwojem strategii inteligentnej specjalizacji⁽⁴⁾. W opinii SC/034 „**Innowacyjne miejsca pracy źródłem wydajności i jakości zatrudnienia**” podkreśla, że innowacyjne miejsca pracy są kluczowym elementem strategii „Europa 2020”. Zaleca, by w ramach inicjatywy przewodniej „Unia innowacji” Komisja zapoczątkowała projekt pilotażowy dotyczący innowacyjnych miejsc pracy.

1.21 Komitet przyjmuje z zadowoleniem fakt, że Komisja planuje w następnym roku szerszy program badawczy z myślą o sektorze publicznym i innowacji społecznej. Popiera wprowadzenie tablicy wyników dotyczącej innowacji w sektorze publicznym, wraz z projektami pilotażowymi w zakresie europejskiej innowacji społecznej mającymi wspomóc innowatorów społecznych oraz z propozycjami innowacji społecznej w programach realizowanych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Zgadza się również, że muszą w tym uczestniczyć organizacje społeczeństwa obywatelskiego. Inicjatywy te można postrzegać jako sposób dążenia do inteligentnego wzrostu.

1.22 EKES popiera pomysł wprowadzenia strategii inteligentnej specjalizacji, które musiałyby opracowywać same regiony i samorządy lokalne z uwzględnieniem swych specyficznych wymogów i poziomu rozwoju. W niektórych regionach inteligentny wzrost polega na rozwoju podstawowej infrastruktury, takiej jak telekomunikacja, energetyka czy też oczyszczanie ścieków.

1.23 Polityka regionalna, a zwłaszcza fundusze regionalne UE, ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia inteligentnego wzrostu, a także dla zachęcenia władz krajowych i regionalnych do opracowania strategii inteligentnej specjalizacji i dla wsparcia ich w tym zadaniu, tak by ułatwić regionom wskazanie ich największych atutów.

1.24 Jak Komisja dowodzi w swym komunikacie, skupienie środków na ograniczonej liczbie działań zapewni skuteczniejsze i wydajniejsze wykorzystanie funduszy, a także pomoże zwiększyć liczbę prywatnych inwestycji, pod warunkiem że priorytetowe obszary działania i inwestycji zostaną określone przez odpowiednie władze lokalne w porozumieniu z ich partnerami gospodarczymi i przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego.

1.25 Cele strategii „Europa 2020” i cele polityki spójności są zatem zbieżne. Polityka spójności, ze względu na swą wyjątkową wielopoziomową strukturę zarządzania, jest w stanie dostarczyć pozytywnych bodźców i wsparcia, by zapewnić większe zaangażowanie w realizację celów strategii

⁽⁴⁾ Nowe sprawozdania sporządzone w Danii pokazują, że szpitale zwiększyły swą efektywność (więcej operacji), a jednocześnie wzrósł stopień satysfakcji zawodowej pracowników, chociaż dokonano cięć budżetowych i zmniejszyła się liczba pracowników. Zmieniły się metody pracy, w niektórych przypadkach wprowadzono dla lekarzy zakaz pracy na drugim etapie, a pacjentom zapewniono bardziej troskliwą opiekę. Sprawozdania dowodzą, że wzrósł również stopień zadowolenia pacjentów (nasuwa się wniosek, że nie wystarczy samo zmniejszenie budżetów, lecz należy zmienić metody i organizację pracy).

„Europa 2020” na szczeblu makroregionalnym, międzyregionalnym, regionalnym i lokalnym. Instytucjonalne ramy ich wdrażania nie zawierają jednak wspólnych elementów finansowych i prawnych, które w drodze interakcji mogłyby się przekształcić w czynniki zwiększające skuteczność.

1.25.1 Dlatego też pożądane byłoby pogłębienie współpracy na rzecz osiągnięcia wyżej wspomnianych celów.

2. Propozycje

2.1 Definicje: istnieje wiele definicji innowacji. W planie „Unia innowacji” oznacza ona zmiany, które przyspieszają i poprawiają opracowywanie, rozwój i wytwarzanie nowych produktów, procesów przemysłowych i usług, a także dostęp do nich. Zmiany te przyczyniają się do tworzenia większej liczby miejsc pracy, poprawienia jakości życia, a także budowania bardziej przyjaznych środowisk, lepszych społeczeństw. Komitet popiera właśnie tę definicję, gdyż obejmuje ona wiele dziedzin polityki.

2.1.1 Definicja ta pokazuje jednocześnie, że wiele dyrekcji generalnych Komisji Europejskiej musi uczestniczyć w innowacji i przyczynić się do osiągnięcia spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej oraz że w tym celu należy wykorzystać wszystkie fundusze UE.

2.2 **Połączenie zasobów:** EKES uważa, że aby osiągnąć cel dotyczący innowacji na poziomie regionów – jako instrumentu pozwalającego „uwolnić potencjał wzrostu UE” – należy wykorzystać także zasoby wspólnotowe, takie jak np. WPR – przynajmniej gdy chodzi o inwestycje mające na celu innowacje i inteligentny rozwój w sektorze rolnictwa – i Europejski Fundusz Społeczny. Ponadto należy skoordynować wspólnotowe instrumenty finansowe z instrumentami krajowymi i regionalnymi oraz stworzyć między nimi synergie. Ponadto wszystkie państwa członkowskie muszą mieć pełen dostęp do możliwości, jakie stwarzają instrumenty finansowe UE, przy czym w dziedzinie tej należy dokonać uproszczenia.

2.3 **Wybór priorytetów:** EKES uważa, że należałoby określić typologie innowacji, z uwzględnieniem ich form regionalnych, a także wybrać programy, zainteresowane sektory (np. rozwój zrównoważony, energetyka, środowisko, transport itp.) oraz regiony, które należałoby włączyć, biorąc pod uwagę ich wyzwania, potrzeby i potencjał (tzn. ich sytuację wyjściową), kulturę przedsiębiorczości, warunki badań oraz zdolności w zakresie odnawiania urządzeń lub zmiany produkcji. Konieczne jest wspieranie połączeń między makroregionami oraz porzucenie polityki „tysiąca kwiatów”. Priorytety powinny zostać wybrane w porozumieniu między władzami publicznymi, sektorem prywatnym i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, na różnych szczeblach.

2.4 **Wiedza, komunikowanie i informacja:** Fundamentalne znaczenie ma rozpowszechnianie i wymiana pozytywnych doświadczeń między zainteresowanymi sektorami i obszarami, do tego celu zaś niezbędna jest odpowiednia strategia komunikacyjna i informacyjna, którą należy przewidzieć bezpośrednio w programach Komisji.

2.5 **Szkolenia** – to kolejny ważny instrument, którego trzeba użyć, aby osiągnąć cele wytyczone przez Komisję w omawianym komunikacie. Bardzo przydatne, zwłaszcza dla młodzieży, byłoby szerzenie kultury innowacyjności. Ponadto zdaniem EKES-u sprzyjałoby korzystaniu z funduszy, prowadziłby do zmniejszenia ilości niewykorzystanych środków i pozwalałby uniknąć marnotrawstwa, co umożliwiłoby optymalne wykorzystywanie zasobów, a jednocześnie wspierałoby zarządzanie terytorialne.

2.6 **Umocnienie partnerstwa:** EKES uważa, że należałoby dać pierwszeństwo programom i projektom opracowywanym bezpośrednio przez stowarzyszenia MŚP lub istniejące ośrodki badawcze, we współpracy z przedstawicielami pracowników oraz społeczeństwa obywatelskiego i z udziałem samorządów lokalnych. Partnerstwo, jako praktyka stosowana na wszystkich poziomach, przedstawia niezwykle istotną wartość dodaną, toteż należałoby przyznać priorytet projektom opracowanym w ramach takiej procedury. Byłoby to również bardzo użyteczne z punktu widzenia **zarządzania terytorialnego**.

2.7 **Ocena wyników:** To imperatyw, który Komisja powinna poprzeć bez wahania. Należy jej dokonywać za pomocą wspólnych parametrów i systemów oceny wyników, zarówno w odniesieniu do innowacji, jak i do badań (priorytetowy cel Komisji i UE). W przypadku regionów lub obszarów, do których nie docierają fundusze lub które ich nie wydają, należałoby przewidzieć zastępcze formy działań państwa członkowskiego i/lub Komisji, która powinna kierować tym procesem.

2.8 Należy wspierać **współpracę publiczno-prywatną**, także za pomocą mieszanego systemu finansowania dla programów o dużej wadze lub szczególnym znaczeniu, zarówno w dziedzinie badań, jak i innowacji.

2.9 **Zachęcanie państw członkowskich** do tego, aby wspólnie z Komisją i UE podejmowały zdecydowane działania; z powodów wielokrotnie przywoływanych nie powinny one wycofywać się z pełnienia swej roli; należy nadawać priorytet projektom międzyregionalnym, które mają europejski charakter i zasięg, natomiast Komisja powinna ponownie odgrywać wiodącą rolę również w fazie opracowywania i realizacji projektów, a zwłaszcza podczas oceny wyników.

2.10 **Promowanie pomocy i doradztwa:** EKES uważa, że MŚP, a zwłaszcza mikroprzedsiębiorstwom, w których brak badaczy i ekspertów wewnętrznych, należy ułatwić korzystanie ze skutecznej i odpowiedniej pomocy oraz doradztwa, tak by zaradzić tym niedostatkom. Apeluje o politykę wsparcia dla działań organizacji pośredniczących, tak by ułatwić im udzielanie pomocy i porad, zwłaszcza za pośrednictwem regionalnych umów dotyczących określonych celów oraz za pośrednictwem finansowania w tychże organizacjach stanowisk doradców ds. innowacji.

2.11 **Zadbać o większą jasność** komunikacji: Zdaniem EKES-u komunikacja powinna być prostsza i jaśniejsza, jeśli chodzi o formułowanie wyznaczonych celów. Należałoby odwrócić podejście, zachęcając obywateli do zgłaszania propozycji, w przekonaniu, że to pieniądze powinien iść za pomysłami, a nie na odwrót.

2.12 **Uproszczenie** na wszystkich szczeblach to jeden z podstawowych celów. Należy nieprzerwanie realizować strategię uproszczenia w celu skracania terminów i zmniejszania

kosztów poprzez opracowywanie jednolitych formularzy i wdrażanie zasady kompleksowej obsługi; można by także przyspieszyć płatności i ułatwić wypłaty zaliczek dla przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP, oraz zharmonizować przepisy finansowe i wprowadzić jednolity audyt, którego wyniki miałyby ważność dla wszystkich instancji.

3. Przegląd budżetu UE, spójność i inteligentny wzrost

3.1 W komunikacie w sprawie przeglądu budżetu Komisja poświęca obszerny rozdział polityce spójności, natomiast znacznie mniej miejsca np. wspólnej polityce rolnej, która w dalszym ciągu stanowi 43 % wydatków wspólnotowych. Część dotycząca spójności nosi tytuł: „Wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu”. To sugestywne hasło, należy je jednak przełożyć na praktykę.

3.2 Wymowne są już tytuły rozdziałów: a) Polityka spójności i strategia „Europa 2020”; b) Większa koncentracja i spójność; c) Wspólne ramy strategiczne; d) Umowa o partnerstwie w dziedzinie rozwoju i inwestycji; e) Podnoszenie jakości wydatków. Wszystkie cele – z wyjątkiem ostatniego, tak ważnego – powinny być już zostać zrealizowane.

3.3 EKES pozytywnie ocenia wysiłki i propozycje Komisji zmierzające do stworzenia synergii między polityką spójności a pozostałymi strategiami politycznymi UE i państw członkowskich, w tym niektórymi priorytetami określonymi w strategii „Europa 2020”, uważa jednak, że konieczne jest wykorzystanie wszystkich środków do realizacji celów dotyczących inteligentnego rozwoju.

3.4 Przegląd budżetu powinien być okazją do tego, by zapewnić zgodność polityki spójności, WPR i strategii „Europa 2020”, uwzględniając poddawany obecnie przeglądowi pakt stabilności, w celu ponownego rozważenia i ulepszenia budżetu europejskiego i budżetów państw strefy euro (np. edukacja i badania naukowe nie powinny być traktowane jako wydatki bieżące).

3.5 **Pomaganie MŚP** to kwestia o priorytetowym znaczeniu dla pomyślnego wdrożenia propozycji Komisji. Trzeba jej wspierać, upraszczając zasady finansowania i ułatwiając dostęp do niego, także za pomocą ubezpieczenia od ryzyka związanego z przyznaniem kredytu, zgodnie z zasadami ustanowionymi w wyniku przeglądu Small Business Act (SBA), lub bezpośredniego finansowania na innowacje, a jednocześnie przewidując odpowiednią politykę wsparcia i pomocy. Wspomaganiu MŚP mogą służyć również konsolidacja stowarzyszeń MŚP i mikroprzedsiębiorstw oraz wykorzystywanie ich potencjału. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość podejmowania, na odpowiednim szczeblu, decyzji co do zastosowania dotacji, pożyczek lub też połączenia obu tych form.

4. Uwagi

4.1 EKES ocenia pozytywnie działania, które Komisja podejmie z myślą o wspieraniu realizacji celów, zwłaszcza takie, jak analizy i informacje dotyczące osiągniętych wyników oraz zapewnienie kapitału podwyższonego ryzyka i gwarancji dla MŚP zajmujących się innowacjami, z jednoczesnym udostępnieniem finansowania dostosowanego do sytuacji MŚP i mikroprzedsiębiorstw.

4.2 Ponadto wskazane w komunikacie Komisji pięć obszarów inteligentnej specjalizacji wydaje się dość ogólne, jako że należą one do bardzo różnych sektorów i dziedzin, nie są dostosowane do specyfiki regionów ani nie uwzględniają ewentualnych synergii, jakie są efektem polityki wsparcia innowacji w innych obszarach działań wspólnotowych (konkurencja, rolnictwo, rynek wewnętrzny, środowisko i energia, edukacja itd.) czy w innych programach wspólnotowych. Dla przykładu brakuje jakiegokolwiek nawiązania do gospodarki społecznej. Nie przewidziano również udziału partnerów społecznych ani innych podmiotów zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego w określaniu i wdrażaniu strategii politycznych związanych z inteligentną specjalizacją.

4.3 Nie ma jednak żadnej wzmianki o konieczności koordynowania wspólnotowej inicjatywy na rzecz innowacji z działaniami podejmowanymi w ramach polityki innowacji państw członkowskich, które dysponują rzecz jasna większymi zasobami i które opracowały już i zainicjowały programy badań oraz interwencje w sektorach, w których należałoby rozwinąć działalność badawczo-rozwojową. Podobnie, dokonano niewiele analiz przyczyn uniemożliwienia wykorzystania funduszy lub powodów, dla których w ogóle ich nie przyznano – podczas gdy mamy tu czynienia z **najpoważniejszą kwestią** ze wszystkich. A przecież Komisja ma w zwyczaju przeprowadzać wiele analiz.

4.4 Komisja kieruje uwagę przede wszystkim na regiony w najkorzystniejszej sytuacji, co widać zwłaszcza w stwierdzeniu, iż niektóre regiony konkurują na całym świecie,

podczas gdy inne walczą, by zbliżyć się do czołówki postępu. Nie oznacza to jednak, że niektóre regiony są całkowicie zapóźnione. Aby zmniejszyć te nierówności, w kształtowaniu polityki regionalnej należy położyć w większym stopniu nacisk na rozwój słabszych regionów, co zresztą jest celem całej polityki spójności.

4.5 Jednak Komitet z niepokojem stwierdza, że przepaść między bogatymi i biednymi regionami w UE coraz bardziej się powiększa, a kraje, które są najsłabsze gospodarczo, również pozostają najbardziej w tyle w dziedzinie badań, rozwoju i innowacji. Zwraca jednak uwagę, że nowa tablica wyników innowacyjności dowodzi, że w krajach i regionach słabiej rozwiniętych największy potencjał wzrostu istnieje w dziedzinie badań i rozwoju.

4.6 W tym kontekście Komisja powinna współpracować z poszczególnymi państwami członkowskimi w celu rozpowszechniania polityki wspierania badań, rozwoju i innowacji, tak aby bogate regiony nie otrzymywały wszystkich środków, co tylko pogłębiłoby rozdźwięk wewnątrz państw członkowskich.

4.7 Komunikat przygotowuje grunt do tego, by różne techniczne instrumenty w zakresie badań mogły być lepiej wykorzystane w celu wspierania innowacji. Chodzi tutaj o nisko oprocentowane pożyczki, gwarancje kredytowe i kapitał wysokiego ryzyka. Grupa EBI jest także jedną z instytucji, które powinny otrzymać dodatkowe środki przeznaczone w szczególności dla MŚP.

Bruksela, 14 lipca 2011 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Staffan NILSSON